

Tartu Ülikooli Raamatukogu
1802

Rara

koiteharuldused

k a l e n d e r

2004

Raamatu teksti vaimne sisu, selle tüpograafia ning köide koos oma materjali, tehnilise teostuse ja kunstilise kujundusega moodustavad harmoonilise terviku. Aegade vältel on köitekunst kaasa teinud ühiskonna vaimse ja materiaalse kultuuri kasvu ja arengud, peegeldades ajastu esteetilisi tõekspidamisi ning lokaalseid eripärasid.

Tartu Ülikooli Raamatukogu rikkalikud kogud võimaldavad jälgida raamatuköite kunstilise vormi muutusi läbi kuue sajandi. Vanimad hilisgooti tunnustega köited pärinevad 15. sajandi teisest poolest, mil köitekunst kujunes iseseisvaks käsitöölaks. Köitekunsti ajaloos on suuremal või vähemal määral eristatavad Euroopas esinenud kunstistiilid - gooti, renessanss, barokk, rokokoo jne. Originaalsed orientaalköited ilmestavad idamaiste dekoori-elementide jõudmist euroopa köitekunsti. Iga köide on oma ainukordsuses loodud väljendama teose kuuluvust või iseloomustamaks selle väljaandjat. Sellisena püsis see 19. sajandini, kui võeti kasutusele masinköitmine. Õilis köitematerjal nahk asendus kalinguri või lederiiniga ning raamatuköide kaotas kunstiteose unikaalsuse. Sealpeale kaunistavad kunstipäraselt kujundatud nahkköited vaid üksikuid eksklusiivseid raamatuid.

Tartu Ülikooli Raamatukogu kalendrisarja kolmas, 2004. aasta kalender tutvustab ajaloolisi ja haruldasi köiteid. Aasta möödub ja kui Sina, hea kalendrikasutaja, jätad oma raamatariiulisse taas alles kalendri ülaosa, koguneb Sul aasta-aastalt täienev kena pildimapp Tartu Ülikooli Raamatukogu varadest.

Koostaja

The spiritual contents of the book, its typography and binding together with its material, technical realisation and artistic design constitute a harmonious whole. Through ages, the art of bookbinding has been a part of the growth and development of the spiritual and material culture of society, reflecting the ethical beliefs and local characteristics of the era.

Rich collections of Tartu University Library let us observe changes in the artistic form of the bookbinding through six centuries. The oldest bindings with the characteristic features of the Late Gothic date back to the second half of the 15th century, when bookbinding developed into an independent sphere of handicraft. To a greater or lesser extent, all art styles represented in Europe, such as Gothic, Renaissance, Baroque, Rococo, etc., can be distinguished in the history of the art of bookbinding. Original Oriental bookbindings have inspired the use of Oriental elements of décor in European bookbindings. Each singular binding has been created to represent its owner or characterise its publisher. The tradition was kept up until the 19th century, when mechanical binding was applied. Leather the noble material of bookbindings was replaced by calico or leatherine, and the bookbinding lost its artistic uniqueness. Since that time, only a small number of exclusive books have been graced with beautiful artistic leather bindings.

This calendar for the year 2004, the third one in the series of calendars published by Tartu University Library, introduces historical and rare bookbindings. The years go by, and if you keep at least the pictorial parts of the calendars, eventually you will have a beautiful selection of treasures held at Tartu University Library.

The compiler

Gooti köide. 15. sajandi lõpp.
Gothic binding. Late 15th century.

2004

JAANUAR / January

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHPÄEV <i>Sunday</i>
1				1 Uusaasta	2	3	4
2	5	6 Kolmekuningapäev	7 Kanutipäev	8	9	10	11
3	12	13	14 Taliharjapäev	15	16	17 Tõnisepäev	18
4	19	20	21	22	23	24	25 Paavlipäev
5	26	27	28	29	30	31	

23. jaanuar - Friedrich Puksoo päev, raamatuloo ja raamatukogunduse eriapäev Tü Raamatukogu kauaaegse direktori F. Puksoo (1890-1969) sünniaastapäeval

23 January - Friedrich Puksoo Day, the day of librarianship and book history to commemorate the anniversary of the birth of F. Puksoo (1890-1969), the long-time director of Tartu University Library

Gratianus. Decretum. Nürnberg, Anton Koberger, 1493. 35x24. R IV Ka3 (Ink. 30)

Gooti köide. 15. saj. lõpp.

Nahk, puit, metall; pimetrükk, üksik- ja rulltemplid.

Kuulsa Nürnbergi kirjastaja ja trükkali Anton Kobergeri (u.1440-1513) köitekojas valminud köite iseloomulikuks tunnuseks on musta trükivärviga pressitud teose pealkiri *Decretum* kaane ülaosas ja ornamendiga kaunistatud köite selg. Paksud, kantis servaga puust kaaned on kaetud maarjaspark seanahaga. Ornamenteerimiseks on kasutatud joonrauda, üheksat erinevat üksiktemplit ja ühte rulltemplit. Esikaant kaunistavad gooti dekooris armastatud granaadipuu väätidest moodustatud rombid ja ristlilliku motiiv. Köite nurki rõhutavad rosetid. Kaantel metall-lukkumid, raamatuploki lõige sinakashall.

Gratianus. Decretum. Nürnberg, Anton Koberger, 1493. 35x24. R IV Ka3 (Ink. 30)

Gothic binding. Late 15th century.

Leather, wood, metal; blind blocking, rolls and single stamps.

Characteristic features of the binding made in the workshop of the famous Nürnberg publisher and printer Anton Koberger (ca 1440-1513) are the title of the book *Decretum*, blocked in black ink on the upper part of the front cover, and the spine decorated with ornament. Thick wooden boards with square edges are covered with alum-tawed pigskin. A line tool, nine different single stamps and a roll stamp have been used to shape the ornamentation. The front cover is decorated with lozenges formed of the sprigs of pomegranate tree and the motif of finial. Corners of the covers are emphasised with rosettes. The covers have metal clasps and the edges of the book are bluish grey.

Itaalia renessanssköide. 1571.
Italian Renaissance binding. 1571.

2004

VEEBRUAR / *February*

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
5							1
6	2 Tartu rahulepingu aastapäev; Küünlapäev	3	4	5	6	7	8
7	9 Luuvalupäev	10	11	12	13	14 Valentinipäev	15
8	16 Leedu iseseisvuspäev	17	18	19	20	21	22
9	23	24 Iseseisvuspäev Vastlapäev	25 Tuhtapäev	26	27	28	29

Joanellus, Petrus. Tenor novi thesauri musici.
Venetijs, 1568. 26x19. R XVI 656

Itaalia renessanssköide. 1571. Restaureeritud.
Marokään, papp; kuldtrükk, rull- ja plaattemplid.

Itaalia renessanssköite materjalis ja kompositsioonis on tuntavad araabia mõjud.

Erinevale häälele või saatele koostatud katolike motettide kogu, mis koosneb kuuest köitest, on sarnase kujundusega. Figuraalse raamornamendiga kaunistatud kaane keskvälja nurkades on draakoni kujutis, sõõris kuningas Daavid harfiga ja tekst *MEI DEUS MISERERE* (lad jumal halasta mulle). Keskväljast ülal teoseosa pealkiri, all köite valmimise aeg. Kaantel paelkinnis, raamatuploki kuldlõige ornameenteeritud.

Joanellus, Petrus. Tenor novi thesauri musici.
Venetijs, 1568. 26x19. R XVI 656

Italian Renaissance binding. 1571. Restored.
Morocco, cardboard; gold print, rolls and plate stamps.

The materials and composition of the Italian Renaissance binding reveal Arabic influence.

Novus thesaurus musici is a collection of Catholic motets for different voices or accompaniment, consisting of six volumes of similar design. The front cover is embellished with a figural fringed ornament, the corners of the central panel are decorated with the images of a dragon; King David with a harp and the text *MEI DEUS MISERERE* (Lat. God, have mercy on me) are placed in a circle. Above the central panel, there are the title of the book and the date when the binding was made. The covers have ribbon fasteners, the gilded edges of the book are embellished with ornament.

Saksa renessanssköide. 1567.
German Renaissance binding. 1567.

2004

MÄRTS / March

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
10	1	2	3 Palvapäev	4	5	6	7
11	8 Nalispäev	9	10	11	12	13	14 Emakeelepäev
12	15	16	17 Käädripäev	18	19	20 kevade algus 8.49	21
13	22	23	24	25 Leinapäev; Paastumaarjapäev	26	27	28
14	29	30	31				

25. märts - Skytte päev Tartu Ülikoolis. Liivimaa kindralkuberner Johan Skytte (1577-1645) oli Academia Dorpatensis'e asutamise algataja ja ülikooli esimene kantsler

25 March - Skytte Day at the University of Tartu. Johan Skytte (1577-1645), the Governor General of Livonia, initiated the foundation of Academia Dorpatensis and was its first Chancellor

Justinianus. Institutiones iuris civilis. Venetiis, 1560.
18,7x14,5. RIV Ma143

Saksa renessanssköide. 1567.

Nahk, puit, metall; pimetrükk, rull-, plaat- ja üksiktemplid.

Gooti köite pärandina on saksa renessanssköide tavaliselt puust kaantega ning kaetud maarjaspark seanahaga. Kaane raam- ja keskväljaornamendis kasutati sageli allegoorilisi figuure. Juriidilise sisuga teoste köite kujunduses olid armastatud tegelasteks *Justitia*, *Fides*, *Spes* ja *Charitas* (Õigus, Usk, Lootus ja Armastus), samuti Lucretia ja Juudit, keda kujutati renessansiaja moe järgi rõivastatuina. Rulltempli *Charitast* kujutaval figuuril on graveeritud köitemeistri nimetähed N M ja aastaarv 1556, mis võib tähistada templi graveerimise või selle omandamise aega. Keskvälja ülaosas raamatu omaniku pressitud nimetähed I A C, all omandamise aeg 1567, mis oli tavaliselt ka köite valmistamise aasta. Köitel metall-lukkumid.

Justinianus. Institutiones iuris civilis. Venetiis, 1560.
18,7x14,5. RIV Ma143

German Renaissance binding. 1567.

Leather, wood, metal; blind blocking, rolls, plate and single stamps.

As an inheritance from the Gothic binding, the German Renaissance binding usually has board covers which are covered with alum-tawed pigskin. Allegoric figures can often be found in the ornamentation of the central panel and fringe. The bindings of legal books were often embellished with the images of *Justitia*, *Fides*, *Spes* and *Charitas* (Justice, Faith, Hope and Love), as well as Lucretia and Judith, who were represented wearing the clothing of the Renaissance time. To the figure of *Charitas*, made with a roll stamp, there have been engraved the initials of the maker of the binding, N M, and the date 1556, which may denote the time of making or acquiring the stamp. On the upper part of the central panel there are blocked initials of the owner of the book, I A C, and the time of its acquisition, 1567, which was, usually, also the date of the making of the binding. The book has metal clasps.

Saksa renessanssköide. 1586.
German Renaissance binding. 1586.

2004

APRILL / *April*

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
14				1	2	3	4 Palmipuudepüha
15	5	6	7	8	9 Suur reede	10	11 Esimene ülestõusmispüha
16	12 Teine ülestõusmispüha	13	14	15	16	17	18
17	19	20	21	22	23 Rahvusvaheline raamatupäev; Juripäev	24	25
18	26	27	28	29	30		

Alexandrinus, Julius. *Salubrium sive de sanitate, tuenda libri trigintatres ... Coloniae Agrippinae*, 1575. 32,5x21. R V J101

Saksa renessanssköide, Jakob Krause koolkond. 1586. Restaureeritud.

Nahk, papp; reljeeftrükk, rull- ja plaattempel.

Saksi õukonna väljapaistev köitemeister Jakob Krause (1526-1585) asendas itaalia ja prantsuse köite eeskujul rasked puitkaaned kergete pappkaantega. Uuendusena tõi ta saksa köitekunsti Veneetsia köitemeistrite armastatud orientalse ornamendi, eeskujuks oli ka prantsuse bibliofiili Jean Grolier' (1479-1565) raamatukogu köiteid kaunistav arabeskina väänlev paelornament.

Köite kaanele on pressitud pühendus *DONUM D·D·B·S·E·M·C* (lad *donum dedit bona sua ei memoria causa* - kinkis temale mälestuseks oma hüve) ja 1586 21 APR.

Alexandrinus, Julius. *Salubrium sive de sanitate, tuenda libri trigintatres ... Coloniae Agrippinae*, 1575. 32,5x21. R V J101.

German Renaissance binding, School of Jacob Krause. 1586. Restored.

Leather, cardboard; relief printing, rolls and plate stamps.

Jacob Krause (1526-1585), an outstanding bookbinder to the Saxonian Court, replaced the heavy board covers with the light cardboard covers. Being an innovator, he introduced the Oriental ornament, much loved by Venetian bookbinders, into German bookbinding; his works also were inspired by the arabesque ornamentation embellishing the volumes of the library of a French bibliophile Jean Grolier (1479-1565).

A dedication *DONUM D D B S E M C* (Lat. *donum dedit bona sua ei memoria causa* donated him this object as a remembrance) and 1586 21 APR.

*Islami köide. 17. sajand.
Islamic binding. 17th century.*

2004

MAI / May

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMÄPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
18						1 Kevadpüha; Võibripäev	2
19	3	4	5	6	7	8	9 Emadepäev
20	10	11	12	13	14	15	16
21	17	18	19	20 Taevaminemispüha	21	22	23
22	24	25	26	27	28	29	30 Esimene nelipüha
23	31 Teine nelipüha						

Nizāmī. *Hulāsat al-Hamsa*. Käsikiri. 1643. 17,5x11. Mscr 188

Islami köide. 17. saj. Restaureeritud.
Marokään; mosaiik, kuldtrükk.

Pärsiakeelse luuleraamatu klappköidet kaunistavad linnu- ja loomafiguurid. Orientaalsele köitele on iseloomulik pikendatud tagakaas, mis esikaanele keeratuna moodustab klapi. Tüüpiline kuldtrüki kaanekaunistus moodustub mosaiiktehnika mandlikujulisest keskosast ja neljast nurgaornamendist. Luksusköidete kaante siseküljel esineb kuldtrüki ja lasuursinisega aplikatsioonid.

Nizāmī. *Hulāsat al-Hamsa*. A manuscript. 1643. 17,5x11. Mscr 188

Islamic binding. 17th century. Restored.
Morocco; mosaic, gold print.

The folding binding of this Persian-language book of poetry is embellished with figures of birds and animals. An elongated back cover, characteristic of Oriental bindings, folds over the front cover as a flap. A typical gold-print embellishment is formed of almond-shaped mosaic central part and four corner ornaments. The inner surfaces of the covers of luxurious Oriental bindings may be decorated with gold print and azure applications.

Barokk-köide. 17. sajand. Renessanssköide. 1596.
 Baroque binding. 17th century. Renaissance binding. 1596.

2004

JUUNI / June

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
23		1 Lastekaitsepäev	2	3	4	5	6
24	7	8	9	10	11	12	13
25	14 Leinapäev	15	16	17	18	19	20
26	21 Suve algus 3.57	22	23 Võidupüha	24 Jaanipäev	25	26	27 Seltsmemagajapäev
27	28	29	30				

Hunnius, Egidius. Libelli IV de persona Christi. Witebergae, 1595. 16,5x10,5. R III III 397
Renessanssköide. 1596.
Nahk, pärgamentmakulatuur; rulltempel.

Poolnahkköitel on nahaga kaetud üksnes köite selg ja kaane seljapoolne osa, ülejäänud pinda katab roheka värviga kaetud pärgamentkäsikiri. Nahaga kaetud osale on pressitud pimetrükis Saksi vapi elementidega ja groteskidega vöödid. Esikaanel omaniku nimetähed ja köite omandamise aega tähistav aastaarv.

Eukleides. Euclidis elementorum libri XV. Francofurti, 1654. 19x12. R XII 244
Barokk-köide. 17. saj. 2. pool.
Pärgamentmakulatuur.

Kaane katematerjalina on kasutatud varasemat noodikäsikirja. Barokk-stiilis pärgamentköitele on iseloomulikud murtud servad.

Hunnius, Egidius. Libelli IV de persona Christi. Witebergae, 1595. 16,5x10,5. R III III 397
Renaissance binding. 1596.
Leather; parchment waste; roll.

In this half leather binding, only the spine and a part of the sides are covered with leather, the remainder of the sides is covered with greenish-coloured parchment manuscript. The leather-covered part is blind pressed with stripes of the elements of the Saxonian coat of arms and grotesques. On the front cover there are the owner's initials and the date showing the time of acquisition of the book.

Euclid. Euclidis elementorum libri XV. Francofurti, 1654. 19x12. R XII 244
Baroque binding. Second half of the 17th century.
Parchment waste.

The covers of this book are enveloped in an older music manuscript. The Baroque parchment binding is characterised by broken edges.

Barokk-köited. 17. sajand, 18. sajandi algus.
Baroque bindings. 17th century, the early 18th century.

2004

JUULI / *July*

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
27				1	2 Heinamäerajapäev	3	4
28	5	6	7	8	9	10 Seitsmევnnapäev	11
29	12	13 Mareta- ehk Karusepäev	14	15	16	17	18
30	19	20 Eilapäev	21	22	23	24	25 Jaagupipäev
31	26 Annepäev	27	28	29 Olevipäev	30	31	

Biblia. Te Dordrecht, 1675. 14x8. Bergm 209
Le Nouveau Testament. Amsterdam, 1677. 14x8.
Bergm 230
Biblia. Amsterdam, 1714. 14,5x8,5. Bergm 195
Barokk-köited. 17. saj. 2 pool, 18. saj. algus.
Nahk; kuldtrükk.

1630. aastatel Pariisi köitekodades kasutusele võetud kullatud ornamendijoone punktiirne töötlus (pr *fers pointillés*) andis köitele erilise sära ja elegantsi. Sellist ornamenteerimisviisi hakati edukalt imiteerima ka naabermaades. Hollandis levis köitekujunduslaad, kus paljude väikeste templetega teostatud taime- ja voluudimotiivid täidavad vabas, kuid sümmeetrilises kompositsioonis kogu köite pinna.

Biblia. Te Dordrecht, 1675. 14x8. Bergm 209
Le Nouveau Testament. Amsterdam, 1677. 14x8.
Bergm 230
Biblia. Amsterdam, 1714. 14,5x8,5. Bergm 195
Baroque bindings. Second half of the 17th and the early 18th century.
Leather; gold print.

In the 1630s a luxurious style of dotted lines pointillé (Fr. *fers pointillés*) was used by numerous bookbinders in Paris. It was later successfully imitated in the neighbouring countries. In Holland, a style of binding was spread, where numerous plant and scroll motifs tooled with small stamps cover the whole binding in a free, but symmetrical composition.

Barokk-köide. 17. sajandi lõpp.
Baroque binding. Late 17th century.

2004

AUGUST / *August*

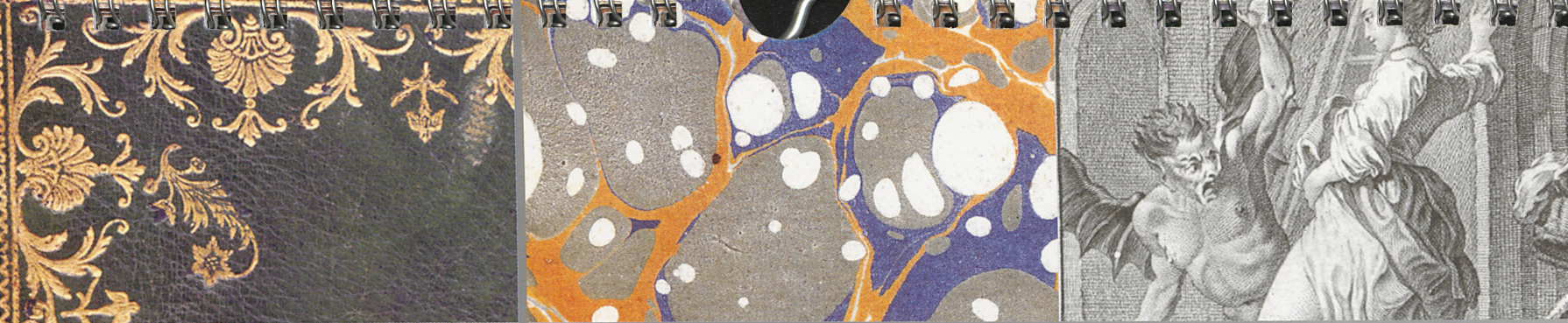
NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
31							1
32	2	3	4	5	6	7	8
33	9	10 Lauritspäev	11	12	13	14	15 Rukkimaaajapäev
34	16	17	18	19	20 Toasiseselsvumispäev	21	22
35	23	24 Pärtlipäev	25	26	27	28	29
36	30	31					

Julianus, Flavius Claudius. Opera quae supersunt omnia ... Lipsiae, 1696. R III 186c
Barokk-köide. 17. saj. lõpp.
Marokkään; kuldtrükk.

Brandenburgi kuurvürsti Friedrich III, hilisema Preisi kuninga Friedrich I (1657-1713) privileegide ja sponsorlusega välja antud Julianuse teoste luksusköidet kaunistab Friedrich III monogramm kuurvürsti krooniga. Friedrich III on ajalukku läinud teaduse ja kunsti soosijana, olles Halle Ülikooli, Berliini Kunstide Akadeemia ja mitmete teadusseltside asutaja.

Julianus, Flavius Claudius. Opera quae supersunt omnia ... Lipsiae, 1696. R III 186c
Baroque binding. Late 17th century.
Morocco; gold print.

The luxurious binding, published with the support and under the privileges given by Brandenburg Elector Friedrich III, the later Prussian King Friedrich I (1657-1713), is embellished with the monogram of Friedrich III, under the Elector's crown. Friedrich III was a historically renowned patron of arts and sciences, he was the founder of Halle University, Berlin Academy of Arts and a number of other scholarly societies.

Rokokookõited. 18. sajand
Rococo bindings. 18th century.

2004 SEPTEMBER/September

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
36			1	2	3	4	5
37	6	7	8 Ussimaaripäev	9	10	11	12
38	13	14	15	16	17	18	19
39	20	21 Madisepäev	22 Sügise algus 19.30	23	24	25	26
40	27	28	29 Mihkripäev	30			

Leggi, e costituzioni di Sua Maestà. I. Torino, 1770. 25,5x19. Alxd 2909
La Fontaine, Jean de. Contes et nouvelles en vers. II. Amsterdam, 1764. 18,5x11,5. R XIV 2666a
Rokokooköited. 18. saj.
Marokään; kuldtrükk.

Prantsuse õukonna köitemeister Antoine Michel Padeloup (1685-1758) kujundas pitsitaolise ornamendiga (pr *dentell* - pits) rokokooköite. Tumepunasel ja -rohelist marokäänil on kuldtrükkis väikeste üksiktemplitega teostatud voogava lilleborduüri pitsornament. Sümmeetriliselt paigutatud ornamendi armastatud kujunditeks olid lillevaniku ja merekarbi motiivid. Uuendusena tuli kasutusele kumerdatud pappkaas, värvitud nahk, kullatud ja ornameenteeritud plokilõige ning marmoreeritud paberist köiteleht. Karl Emanuel I (1701-1773) välja antud seaduste kogu kaunistab Savoya ja Sardiinia ühendatud kuningriigi vapp.

Leggi, e costitutioni di Sua Maestà. I. Torino, 1770. 25,5x19. Alxd 2909
La Fontaine, Jean de. Contes et nouvelles en vers. II. Amsterdam, 1764. 18,5x11,5. R XIV 2666a
Rococo bindings. 18th century.
Morocco; gold print.

This Rococo binding embellished with *dentelle* (lace-work) ornamentation was made by the bookbinder to the French Court Antoine Michel Padeloup (1685-1758). The dark red and dark green morocco, decorated with rolling dentelle flower borders, has been blocked in gold with small single stamps. The much-favoured images of symmetrical ornamentation were the motifs of seashells and garlands. Being an innovator, he applied rounded cardboard covers, coloured leather, gilt and ornamented edges and marbled board paper. The code published by Karl Emanuel I (1701-1773) is decorated with the coat of arms of the Kingdom of Savoy and Sardinia.

Prantsuse köide. 19. sajand.
French binding. 19th century.

2004

OKTOOBER / October

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
40					1	2	3
41	4	5	6	7	8	9	10
42	11	12	13	14 Kolletarnipäev	15	16	17
43	18 Luukapäev	19	20	21	22	23	24
44	25	26	27	28 Simunapäev	29	30	31 Usupuhastuspüha

25. oktoober - Tartu Ülikooli 372. aastapäev

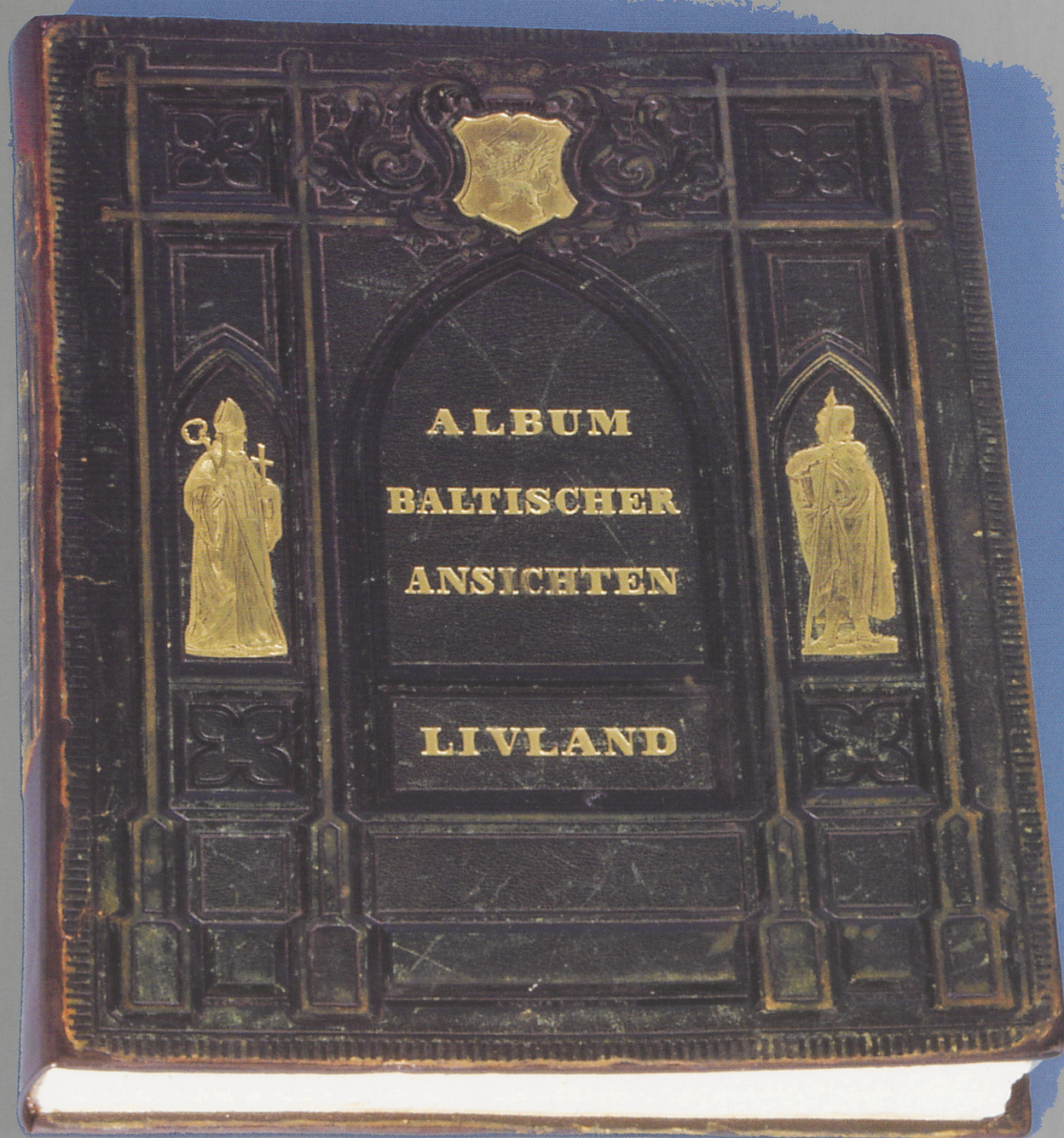
25 October - 372th anniversary of Tartu University

Levaillant, François. *Histoire naturell des perroquets. I-II.* Paris - Strasbourg, 1801, 1805. 46x32. R X 938
Prantsuse köide. 19. saj. Restaureeritud. Marokään; kuldtrükk.

Mängleva ornamendiga rokokookunst sai alguse Louis XV valitsusajal (1715-1774) Prantsusmaal. Kõitekunstis andis ajastule tooni prantsuse õukonna köitemeistrite looming, mida varieeriti ja matkiti prantsuse stiilina edukalt ka 19. sajandi luksusköidetel. Võrguna kujundatud nurgamotiivi raamib voogav taimeväärt.

Levaillant, François. *Histoire naturell des perroquets. I-II.* Paris-Strasbourg, 1801, 1805. 46x32. R X 938
French binding. 19th century. Restored. Morocco; gold print.

The style of Rococo with its playful ornamentation came into being during the reign of Louis XV (1715-1774) in France. The bookbinding of the period was dominated by the works of the bookbinders to the French Court, which were, under the name of French style, varied and imitated in the luxury bindings even up to the 19th century. The net-like design of the corner motifs is bordered with garlands.

Historistlik köide. 1866.
Historicist binding. 1866.

2004

NOVEMBER / *November*

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
45	1 Pühakutepäev	2 Hingedepäev	3	4	5	6	7
46	8	9	10 Mardipäev	11	12	13	14 Isadepäev
47	15	16 Taassünnipäev	17	18 Läti Vabariigi väljakuulutamise päev	19	20	21
48	22	23	24	25 Kadripäev	26	27	28 Esimene advent
49	29	30 Andresepäev					

Stavenhagen, Wilhelm Siegfried. *Album Livländischer Ansichten*. Mitau, 1866. 31,5x24. R Est.B-1313.

Historistlik köide. N. Hubneri köitekoda, W. S. Stavenhageni kujundus. Jelgava (Mitätavi), 1866. Restaureeritud.

Nahk; klišee- ja kuldtrükk.

Köite kujunduses on saadud inspiratsiooni gooti arhitektuurist ja ristisõdijatest. Kogu kaanepinna ornamendi üheaegne sissepressimine võimaldas kaunistada köiteid kiiresti ja suures tiraažis.

Stavenhagen, Wilhelm Siegfried. *Album Livländischer Ansichten*. Mitau, 1866. 31,5x24. R Est.B-1313.

Historicist binding. N. Hubner's bindery, W. S. Stavenhagen's design. Jelgava (Mitau), 1866. Restored.

Leather; block and gold print.

The design of the binding has been inspired by Gothic architecture and the Crusades. The simultaneous blocking of the whole cover allowed to make a large number of bindings in a short time.

Juugendköide. 19. sajandi lõpp.
Art Nouveau binding. Late 19th century.

2004 DETSEMBER / December

NÄDAL <i>Week</i>	ESMASPÄEV <i>Monday</i>	TEISIPÄEV <i>Tuesday</i>	KOLMAPÄEV <i>Wednesday</i>	NELJAPÄEV <i>Thursday</i>	REEDE <i>Friday</i>	LAUPÄEV <i>Saturday</i>	PÜHAPÄEV <i>Sunday</i>
49			1	2	3	4	5 Teine advent
50	6 Nigulapäev	7	8	9	10	11	12 Kolmas advent
51	13 Luutsinapäev	14	15	16	17	18	19 Neljas advent
52	20	21 Talve algus kell 14.42; Toomapäev	22	23	24 Jõululaupäev	25 Esimene jõulupüha	26 Teine jõulupüha
1	27	28 Süüdalastepäev	29	30	31 Vana-aasta õhtu		

1. detsember - rahvusülikooli 85. aastapäev, audoktorite promoveerimine

1 December - 85th anniversary of Estonian national university, promotion of Honorary Doctors

Fouqué, Friedrich Heinrich Carl de la Motte. Undine. Wandsbeck, s. a. 49,5x38,5. R 4 XIV C-706.
Juugendköide. J. F. Bösenbergi köitekoda, J. Höppneri kaanekujundus ja illustratsioonid. Leipzig, 19. saj. lõpp.
Lederiin, paber; kuldtrükk, kromolitograafia.

Juugend saavutas märkimisväärse mõjuvõimu eelkõige saksa kultuuriruumis. Juugendornamendi efekt saavutati erilise, hooga ja voogava joonega. Armastati taime- (eriti veetaimede), linnu-, looma- ja inimfigure. Saksi kuninganna Carolale (1833-1907) pühendatud luksusväljaanne.

Fouqué, Friedrich Heinrich Carl de la Motte. Undine. Wandsbeck, s.a. 49,5x38,5. R 4 XIV C-706.
Art Nouveau binding. J. F. Bösenberg's bindery, J. Höppner's cover design and illustrations. Leipzig, late 19th century.
Leatherine, paper; gold print, chromolithography.

Art Nouveau or *Jugendstil* was most influential primarily in the German cultural space. The effect of Art Nouveau ornamentation was achieved with its special dynamic and flowing line. The figures of plants (especially aquatic plants), birds, animals and humans were much favoured.
This luxury publication was devoted to Saxonian Queen Carola (1833-1907).

Vene altarievangeeliumi köide. 19. sajandi 2. pool.
Russian altar Gospel. Second half of the 19th century.

2005

Jaauuar / January

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
53						1	2
1	3	4	5	6	7	8	9
2	10	11	12	13	14	15	16
3	17	18	19	20	21	22	23
4	24	25	26	27	28	29	30
5	31						

Veebruar / February

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
5		1	2	3	4	5	6
6	7	8	9	10	11	12	13
7	14	15	16	17	18	19	20
8	21	22	23	24	25	26	27
9	28						

Märts / March

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
9		1	2	3	4	5	6
10	7	8	9	10	11	12	13
11	14	15	16	17	18	19	20
12	21	22	23	24	25	26	27
13	28	29	30	31			

Aprill / April

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
13					1	2	3
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14	15	16	17
16	18	19	20	21	22	23	24
17	25	26	27	28	29	30	

Mai / May

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
17							1
18	2	3	4	5	6	7	8
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17	18	19	20	21	22
21	23	24	25	26	27	28	29
22	30	31					

Juuni / June

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
22			1	2	3	4	5
23	6	7	8	9	10	11	12
24	13	14	15	16	17	18	19
25	20	21	22	23	24	25	26
26	27	28	29	30			

Juuli / July

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
26					1	2	3
27	4	5	6	7	8	9	10
28	11	12	13	14	15	16	17
29	18	19	20	21	22	23	24
30	25	26	27	28	29	30	31

August / August

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12	13	14
33	15	16	17	18	19	20	21
34	22	23	24	25	26	27	28
35	29	30	31				

September / September

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
35				1	2	3	4
36	5	6	7	8	9	10	11
37	12	13	14	15	16	17	18
38	19	20	21	22	23	24	25
39	26	27	28	29	30		

Oktoober / October

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	10	11	12	13	14	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24	25	26	27	28	29	30
44	31						

November / November

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
44		1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12	13
46	14	15	16	17	18	19	20
47	21	22	23	24	25	26	27
48	28	29	30				

Detsember / December

	E	T	K	N	R	L	P
	M	T	W	T	F	Sa	Su
48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Священное Евангелие. Москва, 1872.
43,5x32. R4III C-676
Vene altarievangeeliumi köide. 19. saj. 2. pool.
Hõbe, pronks.

Evangeeliumi kaaned ja selg on kaetud hõbeplaadiga, nurkades ja keskel on valatud pronksplaadid. Vastavalt traditsioonilisele kujundusviisile on esikaane keskel Kristuse ülestõusmist ja nurkades evangeliste Matteust, Johannest, Luukast ning Markust kujutavad plaadid. Tagakaanel kaitsenaeltena kõrged pronksnupud, pronksist lukkumid.

Священное Евангелие. Москва, 1872.
43,5x32. R4III C-676
Russian altar Gospel. Second half of the 19th century.
Silver, bronze.

The covers and spine of the Gospel are covered with silver plates; cast bronze plates are on the corners and in the centre of the covers. According to the tradition, the central plate of the front cover represents the resurrection of Christ, and the corner plates depict the Evangelists Matthew, John, Luke and Mark. On the back cover there are bronze bosses; the binding has bronze clasps.

Koostanud Kadri Tammur
Fotod Andres Tennus
Kujundanud Martin Nurm
Tõlkinud Marika Liivamägi
Toimetanud Mare Rand
Produtsent Ilona Smuškina

Compiled by Kadri Tammur
Photos by Andres Tennus
Design by Martin Nurm
Translated by Marika Liivamägi
Edited by Mare Rand
Produced by Ilona Smushkina

W. Struve 1, 50091 Tartu
telefon: 07 375 702
faks: 07 375 701
e-post: library@utlib.ee
www.utlib.ee

1, W. Struve St., 50091 Tartu, Estonia
Phone: 07 375 702
Fax: 07 375 701
E-mail: library@utlib.ee
www.utlib.ee

© Tartu Ülikooli Raamatukogu

© Tartu University Library
